

Ролята на фитоценологичните бази данни за проучването и опазването на флората, растителността и природните местообитания

Данните за флората, растителността и природните местообитания на територията на страната са все още непълни, а информацията е разпокъсана между научните публикации, хербариуми, недостъпни и малки по обем бази данни събрани по различни проекти както и лични архиви на отделни учени. Много чести са и случаите, когато данните остават непубликувани. Това води не само до загубата на информация, но и до нерационално използване на човешки и финансов ресурс. Съхранявана в много на брой и малки по обем бази данни, информацията не може да бъде лесно използвана и надеждно анализирана, което прави резултатите получени от такъв тип изследвания с локален характер и ниска прогностична стойност.

Напоследък фитоценологичните бази данни са широко използвани за съхраняване на голям набор от фитоценотична информация. Освен данните за пълния видов състав на всяко описание в тях се съдържа и информация за конкретните екологични условия, които го характеризират. При натрупване на голямо количество данни (описания) търсенето и навигирането в тях, както и последващия им анализ стават невъзможни без унифициране и структуриране на информацията в единна система. В Европа най-широко използван е програмният продукт TURBOVEG.

През последните 10 години в страната бяха създадени три големи бази данни, които съхраняват значителен брой фитоценотични описания от България (15550) и Балканския полуостров, регистрирани в глобалния индекс на растителните бази данни (GIVD - <http://www.givd.info>). Това са Българската Фитоценотична база данни (EU-BG-001); Балканската Фитоценотична база данни за сухи тревни съобщества (EU-00-013) и Балканската фитоценотична база данни (EU-00-019). Освен пълният видов състав на висшите растения, за голяма част от описанията има и събрана информация за лихейнизираните гъби. Също така за всяко фитоценотично описание има подробна информация за: локалитет, общо проективно покритие на растителността, както и на дърветата, храстите, тревните видове, мъховете и лихейнизираните гъби, вида на основната скала, типа почва, наличие/отсъствие на паша, степен на пашуване, наличие/отсъствие на коситба и др. Преобладаващата част от описанията са геореферирани и имат точни географски координати или приблизителни такива с определено отклонение. По този начин базите се явяват добре организиран и стандартизиран източник на информация за флората, растителността и природните местообитания на територията на страната.

Трите бази данни са част от интегрираните бази данни на Европейско и световно ниво - European Vegetation Archive (<http://euroveg.org/eva-database>) и sPlot (<http://www.idiv.de/sdiv/workshops/workshops-2013/splot>). Информацията вече се използва за различни научни и научно-приложни изследвания от Европейски мащаб посредством уточнена процедура за тяхното ползване. Всяко от описанията е с един от следните режими на достъп – ограничен, полуограничен или свободен, в зависимост от изискванията на неговия автор. По този начин данните от страната стават разпознаваеми и използвани от широк кръг изследователи и заинтересовани лица или организации.